

KÚRIA

Bfv.III.1.505/2012/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év május hó 21. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A vesztegetés büntette miatt A. G. J. és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben K. Z. II. rendű terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 11.B.263/2011/10. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 5.Bf.119/2012/10. számú ítéletét K. Z. II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2012. január 20-án kihirdetett 11.B.263/2011/10. számú ítéletével K. Z. II. rendű terheltet társtettesként elkövetett vesztegetés büntette [Btk. 250. § (1) és (3) bek.] miatt 2 év börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte, elrendelve egy korábbi, 1 év 4 hó börtönbüntetés végrehajtását. 10.000 forint erejéig vagyonekhozást rendelt el, és a II. rendű terheltet 3 évre eltiltotta a közterület-felügyelői foglalkozás gyakorlásától.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2012. szeptember 14-én kihirdetett 5.Bf.119/2012/10. számú ítéletében a vagyonekhozás összegét 5.000 forintban határozta meg és

helyesbítette a bűncselekmény minősítését Btk. 250. § (1) és (3) bekezdés I. fordulatára; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság az elkövetéskor hatályban volt Btk. szabályait alkalmazva a váddal egyezően minősítette a II. rendű terhelt cselekményét. Szemben a védői érveléssel a hivatalos személy terhelt kötelelességszegéssel valósította meg a vesztegetést. Az enyhébb, de szabályos intézkedés - figyelmeztetéssel, bírságolás nélkül is lehetőségük volt továbbengedni a kamiont - alkalmazhatósága nem azonos a „zsebre bírságolással”. Ez utóbbival ugyanis éppen a munkaköri kötelezettségüket szegik meg, hiszen bármilyen összegű bírság kiszabása csak és kizárólagosan csekk átadásával történhet.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a tényállás megalapozott, a bűnösségre vont következtetés okszerű, a cselekmény minősítése pedig - a fenti pontosítással - törvényes.

A jogi indokolást kiegészítette azzal, hogy a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 17. §-a, és a végrehajtására kiadott 43/1999. (XI. 26.) BM rendelet 6. § (1) bekezdése jogosítja fel a közterület-felügyelőt a helyszíni bírság kiszabására. Eljárására pedig az 1999. évi LXIII. törvény 239. § (1) bekezdése alapján a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 135. § (1)-(4) bekezdése vonatkozik.

A jogerős ügydöntő határozat ellen védője útján a II. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással.

Álláspontja szerint a bűnösség megállapítására hiányos tényállás alapján téves jogi következtetéssel került sor.

Nem hallgatták ki az aznap járőrszolgálatot teljesítő kollégákat, nem értékelték a napi jelentés tartalmát. Nem vizsgálták N. S. szavahihetőségét, ő nem lett volna tanúként kihallgatható, mert nem is akarta feltárni a vesztegetés tényét, feljelentést tenni; a Btk. 255/A. § nem volt az esetében alkalmazható. Nem vizsgálták, hogy a 35 éve gépkocsivezető N. S. miért ment Csepelre; a vesztegetésre használt állítólagos bankjegy pedig nem létezik. Nem volt kötelező helyszíni bírság alkalmazása, így hivatali kötelezettségszegés nem történt.

Kérte felmentő határozat meghozatalát.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2982/2012/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt a tényállás megalapozottságát, felderítettségét, a bizonyítékok értékelését és a bizonyítás

terjedelmét tekintő részében törvényben kizártnak tartotta.

A bűnösség megállapítását és a minősítést támadó részében pedig az indítvány nem alapos.

A közterület-felügyelőként, hivatalos személy minőségben eljáró terheltek pénzt kértek azért, hogy az általuk feltárt szabályszegés miatt ne intézkedjenek, ezzel a hivatali kötelezettségüket megszegték. A szabálysértési bírság kiszabásától történő eltekintés érdekében kértek és kaptak pénzt, és a továbbiakban semmiféle szankciót nem alkalmaztak.

Indítványozta ezért a támadott határozat hatályban tartását.

A II. rendű terhelte védője az ügyészi átiratra észrevételt tett.

Kifejtette: a terheltek ellen nem folyt fegyelmi eljárás, így nem volt lehetőségük abban magukat tisztázni. A nyomozás elhúzódott, az indítványozott további tanúkat pedig a bírósági eljárásban sem hallgatták meg. Az, hogy a bankautomatából pénzkivétel történt, még nem igazolja, hogy 10.000 forintos címletben, és hogy az átadásra is került a terhelteknek. Járhatott N. S. máskor is Csepelen, megjegyezhetette így már korábban is az I. rendű terhelte jelvéyszámát.

A II. rendű terhelte bűnösségének megállapításához nincs kellő adat, ezért kérte a felmentését.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő az indítványban és az észrevételben foglaltakat maradéktalanul fenntartotta. A bizonyítási eljárás hiányosságaira, ezzel összefüggésben a védekezés ellehetetlenítésére hivatkozott.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratával egyezően nyilatkozott, a II. rendű terhelte pedig a védőjéhez csatlakozott.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bek.], a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz [Be. 423. § (1) bek.] és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bek.] kötött.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a jogi minősítés - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Erre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány azon hivatkozásai, hogy a bizonyítás nem volt teljeskörű, a bizonyítási indítványok elutasítása nem kellően indokolt, az eljárás elhúzódása okán a bizonyítás a szükséges körben már nem volt lefolytatható: az eljárás bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a tényállás megállapításának a támadása, amelyre a felülvizsgálatban nincs lehetőség.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján valóban felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Ehhez képest vizsgálni kell, hogy az irányadó tényállásban megállapítottak a törvényi tényállás elemeit kimerítik-e.

A helyes jogi következtetések levonásához szükséges rögzíteni, hogy a megállapított irányadó ítéleti tényállás a II. rendű terheltet érintően a következőket tartalmazza:

- a II. rendű terhelt közterület-felügyelőként dolgozott a Fővárosi Közterület-felügyeletnél;
- jogosultságához és kötelességéhez tartozott a közterületek jogszerű használatának, illetve az útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése, e keretek között szükség esetén helyszíni bírság kiszabása. A bírság kiszabása kizárólag csekk ellenében történhetett;
- 2009. július 21-én 14 óra előtt a Budapest XXI. kerület Kossuth Lajos utca 70. szám előtt társával - A. G. I. rendű terhelttel - megállították a K. frsz.-ú tehergépjárművet és annak vezetőjével, N. S.-el szemben intézkedést kezdeményeztek;
- mivel nevezett budapesti behajtási engedéllyel nem rendelkezett, az I. rendű terhelt 20.000 forint bírság kiszabását helyezte

kilátásba; egyúttal azt is közölte, hogy 10.000 forint készpénz ellenében eltekint a bírság kiszabásától;

- a II. rendű terhelt felszólította N. S-t, hogy a kért 10.000 forintot helyezze a forgalmi engedélyébe és azt adja ki részére;

- N. S. a közelben lévő ATM automatából felvett 10.000 forint készpénzt és azt a forgalmi engedélyében elhelyezve átadta a II. rendű terhelt részére;

- ezután a terheltek közölték vele, hogy nyugodtan haladjon tovább a gépjárművel, nem lesz semmi további probléma.

A fentiek alapján a II. rendű terhelt terhére a Btk. 250. § (1) bekezdésének I. fordulataba ütköző és a (3) bekezdés 1. tétel I. fordulata szerint minősülő vesztegetés büntette róható, mivel hivatalos személyként, a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kért és a jogtalan előnyért a hivatali köteleességét megszegte.

A fenti minősítéssel összefüggésben az alábbi jogi fogalmak bírnak jelentőséggel.

A Btk. 137. § 1. pont 1) alpontja alapján hivatalos személy, aki a jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél közhatalmi, államigazgatási feladatot lát el.

A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (Kftv.) 1. § (1) bekezdése szerint a közterületi rend és tisztaság védelméről a települési önkormányzat közterület-felügyelet, illetőleg közterület-felügyelő útján gondoskodhat.

A Kftv. 1. § (4) bekezdésének a) pontja alapján a felügyelet feladata a közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése.

A Kftv. 1. § (5) bekezdése szerint a feladatkörében eljáró felügyelő hivatalos személy, aki a hivatkozott (4) bekezdés a) pontban meghatározott feladatkörében eljárva jogosult és köteles ellenőrizni, eljárást kezdeményezni vagy - kivételes esetben - a Kftv.-ben meghatározott intézkedést megtenni.

A Kftv. 8. § (1) bekezdése alapján a felügyelő köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a feladatkörébe tartozó jogszabálysértő tény, tevékenységet, mulasztást észlel, vagy olyan tény, tevékenységet, mulasztást hoznak tudomására, amely a feladatkörébe tartozó ügyben beavatkozást tesz szükségessé.

A közterület-felügyelői intézkedések végrehajtásának módjáról és eszközeiről szóló 43/1999. (XI. 26.) BM rendelet 6. §-a úgy szól, hogy a felügyelő - jogszabályokban meghatározott esetekben és

keretek között - szabálysértés elkövetése miatt helyszíni bírság kiszabására jogosult. A helyszíni bírságolás során külön jogszabály - az elkövetéskor a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 134-135. §-a, valamint az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 54. §-a - szerint kell eljárni.

Ugyanezen BM rendelet 8. §-a alapján a felügyelő szabálysértés észlelése esetén az eljárás alá vont ismert személy adatainak feltüntetésével feljelentést tehet, ha a szabálysértés miatt helyszíni bírság nem szabható ki, továbbá, ha a cél a helyszíni bírságolással nem érhető el, valamint, ha az eljárás alá vont személy a szabálysértés elkövetését nem ismeri el, illetve a kiszabott helyszíni bírság megfizetéséhez a felajánlott postai befizető lap átvételét megtagadja.

A Kftv. 2. § (1) bekezdése alapján a közterület-felügyelő köztisztviselő. Közzolgálati jogviszonyára, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXII. törvény (Ktv.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Ktv. 1. § (1) bekezdése szerint e törvény hatálya - egyebek mellett - kiterjed a közterület-felügyelet közzolgálati jogviszonyára.

A Ktv. 12. § (1) bekezdése alapján a köztisztviselőnek a kinevezésekor esküt kell tennie, melynek szövege a (2) bekezdés szerint a következő: „esküszöm, hogy hazámhoz, a Magyar Köztársasághoz és annak népéhez hű leszek. Országunk Alkotmányát, alkotmányos jogszabályait megtartom. Az állam- és szolgálati titkot megőrzöm. Hivatali kötelességeimet részrehajlás nélkül, lelkiismeretesen, becsületesen, a jogszabályoknak megfelelően, pontosan, etikusan, az emberi méltóságot feltétlenül tiszteletben tartva, a legjobb tudásom szerint, nemzetem és az önkormányzat érdekeinek szolgálatával teljesítem. Hivatalomban és azon kívül példamutatóan viselkedem, s minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a Magyar Köztársaság fejlődését, szellemi és anyagi javainak gyarapodását előmozdítsam.”.

A közhatalom a közfeladat ellátása, a hivatalos személy pedig a közhatalom gyakorlása végett való. A hivatalos személy a közhatalom része, a közhatalmat gyakorolja, s ezáltal közfeladatot lát el. Működésével szemben alapvető követelmény, hogy közhatalmát az őt terhelő közfeladat lelkiismeretes végzésére használja. Ennek elengedhetetlen feltétele a hatáskörébe tartozó ügyek részrehajlás nélküli intézése.

A hivatali kötelesség annak a magatartásnak a szükségessége, amelynek tanúsítására jogszabály szorítja a hivatalos személyt. A hivatali kötelesség tehát jogi kötelesség. A jogszabály valamely

közfeladat végzésével terheli a hivatalos személyt, és megparancsolja, hogy mindazt tegye meg, amit közfeladatának ellátása megkíván. Emellett általános viselkedési előírásokat is megállapít, s ilyennek kell tekinteni, hogy nem fogadhat el hivatali működése fejében jogtalan előnyt.

A hivatali kötelességszegés tágabb értelemben a hatáskör túllépés, szűkebb értelemben pedig az, ha a hivatalos személy nem teszi meg, amit hatásköréből folyóan tennie kell, valamint, ha a hatáskörén belül maradó cselekvésének módja tilalmazott. Utóbbiak körében kétségtelen, hogy a kötelességszegés tartalma alaktalanabb, és körültekintő vizsgálatot igényel a mérlegelési jogkör kérdése.

A hivatalos személy mérlegelési jogköre csak látszólag cselekvési szabadság, valójában nem jelenti, nem vezet oda, hogy a közfeladat teljesítésére alkalmas cselekvés megválasztása kívül reked a hivatali kötelességen. Ugyanakkor bármilyen tág is a mérlegelés lehetősége, a hivatalos személyt mindenképpen köti az általános elvárás, miszerint pártatlanul kell mérlegelnie, tárgyilagosan, részrehajlás nélkül kell döntenie. Ennyiben ezek az előírások a hatáskörbe tartozó tennivalók végzését meghatározó jogi előírások.

Másrészt a hivatalos személy intézkedési kötelezettsége és szankcionálás (jogkövetkezmény alkalmazása) körében meglévő mérlegelési jogköre elválik egymástól. Az intézkedési kötelezettség az eljárás megindítására vonatkozik, a mérlegelés pedig a döntési jogkörhöz tartozik. Mindkettő a pártatlanság, tárgyilagosság iránti elvárás hatálya alatti.

A fenti jogszabályhelyekből kiolvashatóan a hivatalos személy számára az intézkedés kötelezettség, így e körben nincs, a szankcionálás körében viszont van mérlegelési lehetősége. Van tehát arra lehetőség, hogy az intézkedés során szankciót ne alkalmazzon; ettől még az intézkedés jogszerű.

Az intézkedéstől azonban nem lehet eltekinteni, mivel az kötelesség.

Éppen itt érhető tetten a II. rendű terhelt kötelességszegése: az intézkedés - és pedig a részrehajlás nélküli intézkedés - a kötelessége lett volna. Az intézkedéstől azonban a kért és megkapott 10.000 forint ellenében eltekintett.

Ebből következően a minősített vesztegetés valamennyi tényállási eleme megvalósult, a II. rendű terhelt terhére rótt cselekmény minősítése maradéktalanul helyes.

A Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a

alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. május 21.

*Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Ákos s.k. előadó
bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*írnok
BÉ*